

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۰/۰۸/۱۸

سلطان جان کلیوال

آزادی

آزادی د الله ج هغه یواځنی نعمت دی چی ټول بشریت ته په مساوی توګه ور پیرزو شویږی. هر انسان چی په لومړی وار دنیا ته راځی نو آزاد راځی، نه غلامی پیژنی او نه اسارت، نه قدرت او شتمنی پیژنی او غربت او ناتوانی. د لمر، هوا او بو او خاورو نه ټولو ته یو ډول ګټه او تاوان رسیری. د وخت په تیریدو سره ټول دا توان لرلی شی چی زده کړه وکړی او د ژوندانه په سمبنت او جوړښت کی هم د ځان د پاره او هم د هغی ټولنی د پاره چی ژوند پکی کوی ګټور کارونه تر سره کاندی.

کله کله داسی پېښیری چی انسان یا د انسانانو یوه ډله (د ملت یا ټولنی په توګه) په هغه څه چی لری بی او یایی د په خپلو جغرافیه وی حدوداتو کی تر د لاسه کولی شی قناعت نه کوی او د نورو په حریم او حقوقو د تیری په فکر کی لویزی. د دی د پاره چی د نورو حقوق او شتمنی هم تر د لاسه کړی نو یا د چل او فریب له لاری او یا هم د وسلی او د زور د استعمال له لاری د نورو انسانانو په حریم او خاوره باندی د تیری کولو پلان جوړوی، ترتیبات نیسی او کله چی موقع ورته مساعده ښکاره شی عملی اقدام کوی. هغه ټولنی او ملتونه چی د نورو له خوا ورباندی تیری او تجاوز شویوی، هیڅکله دا تیری او تجاوز نه شی زغملی او په مقابله کی د سر او مال نه تیریږی، مبارزه کوی، وینی تویه وی، ژوند د لاسه ورکوی او د خپلی خاوری، طبیعی شتمنیو، انسانی حیثیت، شرف او د خپلی خپلواکی او آزادی نه دفاع کوی.

بشری نری له داسی پېښو نه دومره ډکه ده چی د مبالغی پرته هره شیبه د انسانانو په دی ځمکی کی د آزادی د صلبولو او د آزادی د حاصلولو په منظور لوی او وړی جگری را منځ ته شوی او را منځ ته کیری او همدا حالت د بشریت د ژوندانه د طرز د جوړونی تاریخ جوړوی.

هغه بشری ټولنی چی ډیری د دی پېښو سره مخامخ شوی وی تر نورو د دروند تاریخ لرونکی دی. د دروند تاریخ لرونکو ټولنو په منځ کی یوه هم زموږنر افغانی ټولنه ده چی د زرګونو کلونو را په دی خوا تر بلی هری ټولنی نه د خپل حساس جغرافیه وی موقعیت له مخی دیوی خو او د طبیعی سرشارو شتمنیو د لرلو له کبله له بلی خوا د بیلا بیلو سترو قدرتونو او دولتونو له خوا ورباندی ناروا تیری او وسله وال تجاوز شویږی. خو کوم شی چی ټولی نری ته څرګند دی هغه دادی چی هیڅ زور گیر او تالانګر په دی نه بریالی شوی چی ناتوانه مګر د قوی عزم لرونکی، زړور او په آزادی او خپلواکی مین افغانان د اوږدی مودی د پاره د خپل تسلط لاندی راولی او آزادی یی تری واخلی. که په موقتی او نیمکله توګه زموږنر هیواد د نورو د تسلط راغلی هم وی، نو لوی لامل یی زموږنر خپل هغه مشران او روحانی څیری دی چی یا د ناپوهی او یا هم د مالی امتیازاتو په بدله کی په نور خرڅ شویږی. د نن نه (۱۰۱) کاله وړاندی زموږنر پلرونه او نیکونه د یوه داسی زورگیر او توانمند هیواد (لویه برطانیه) سره مخامخ شو چی په نیول شوو سیمو کی یی لمر نه پریوته. دی لوی استعماری قوت غوښتل چی زموږنر هیواد هم لکه د نورو نیول شوو هیوادونو په شان په مکمله توګه تر خپل کنترول لاندی راولی. خو د وطن فداکارو او په آزادی مینو افغان مشرانو او کشرانو د مدبر مشر اعلیحضرت غازی امان الله خان تر قیادت لاندی د انگریزی استعمار په وړاندی د گرمی مبارزی میدان ته و وتل او د سختو قربانیو وروسته یی انگریزی طاقت دی ته مجبور کړ چی د افغانستان مکمله آزادی په رسمیت و پیژنی او د تل د پاره د دی هیله تری و اخیستله شی چی افغانستان به د خپلی امپراطوری یوه برخه وکړوی.

همدارنګه د نن نه (۶۱) کاله وړاندی افغانستان د شوروی اتحاد د نظامی یرغل سره مخ شو خو د لسو کالو نه په کم وخت کی په پوره ناکامی د افغانستان د خاوری پرینودلوته مجبور شو او ډیر وخت لا نه تیر شوی، لکه څنګه چی دانگریزی امپراطوری د افغانستان تر آزادی وروسته ډری وړی شوه، همداسی د شوروی اتحاد امپراطوری هم په افغانستان کی د ماتی نه وروسته ټوټه ټوټه شوه او خوړل شوی هیوادونه یی بیرته له نسه را ووتل.

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له الیرلو مخکی په خیر و لولی

شاید امریکا به هم د نن نه (۱۹) کاله وړاندې افغانستان ته د نړیوال تروریسم سره د جگړې به بهانه د افغانستان د اشغال د پاره راغلي وی، خو دا دی گورو یی چی ځانته د وړو د پزې په جوړولو سره په کلکه د دی د پاره کار کوی چی د افغانستان نه بیرته بی له کومی نتیجی نه را ووخی او ځان له ټوټه کیدو وژغوری. د دی لنډو خبرو نتیجه دا کیدای شی چی د دنیا هر ملت او هره ټولنه لکه زمونږ د ټولني په څیر خپلی آزادی او خپلواکی سره مینه لری او په دی لاره کی هر ډول قربانی ته تیاری لری. نو لوی قوتونه باید و پوهیږی چی په زور کلی نه کیږی.

زه ټولو هغو افغانانو ته چی ځانونه افغانان گنی، د دنیا په هره برخه کی چی ژوند کوی د هیواد د آزادي د (۱۰۱) کلیزی مبارکی وایم او هیله من یم چی ډیر ژر په هیواد کی د پوره سولی د تامین او د یوه باثباته افغانی دولت لیدونکی شو.